

DE STANDAARD ANALYSE

ISABEL ALBERS

Hadden we maar ...

WAAROM DE FEDERALE BEGROTING IN HAAR VOEGEN KRAAKT

- > Regering moet op zoek naar 2 tot 3 miljard
- > België moest al sinds 2002 overschot boeken
- > Vrees voor weinig doortastend interim-beleid

Yves Leterme had zich een betere erfenis kunnen wensen. En dan hebben we het even niet over de communautaire vrede die jarenlang afgekocht is en mee geleid heeft tot de diepe crisis tussen het noorden en zuiden van het land. Wel over een federale overheid die structureel arm als Job is.

Het is lang geleden dat de ministers van Begroting en Financiën niet met een zelfverklaard hoera-bericht konden uitpakken begin januari. Voorlopige cijfers geven aan dat de begroting voor 2007 wordt afgesloten met een tekort van 0,3 procent van het bbp, bijna 1 miljard euro.

En dat terwijl de doelstelling bij de begrotingsopmaak – toen nog door begrotingsminister Freya Van den Bossche (SP.A) – een overschot van 0,3 procent van het bbp was. Dat is geen vage kommaneuken. Concreet betekent dat bijvoorbeeld dat het Zilverfonds, het spaarpotje dat de federale overheid opzijzet voor de vergrijzing, voor het jaar 2007 ruim 900 miljoen euro had moeten krijgen. De Zilverfondswet stipuleert immers dat de overschotten in het Zilverfonds gestopt moeten worden. In plaats daarvan moet er een tekort van ruim 900 miljoen euro gefinancierd worden. Dat tekort geeft dan nog slechts het topje van de ijsberg aan als het gaat over de begrotingsuitdaging waar wij voor staan.

Een aantal oorzaken ligt aan de basis van de structurele armlastigheid van onze overheidsfinanciën.

Vooreerst wordt nu pas duidelijk hoe nefast het is dat de regeringen-Verhofstadt I en II de teugels te veel hebben gevierd. De paarse ploeg kreeg in '99 een begroting die flink gesaneerd was, maar de historische schuldenberg en de daaruit voortvloeiende rentelasten bleven wegen.

Toch achtten Verhofstadt I en II de marge voldoende hoog om belastingsverlagingen te combineren met uitgavenverhogingen. Vooral de laatste was begrotingsgewijs een afknapper. Er kwamen jaren van een stevige internationale groei en een historisch lage rente, maar toch slaagde paars erin om op die acht jaar die

Yves Leterme had zich een betere erfenis op begroting kunnen wensen. © bdw

bijkomende ruimte telkens op te souperen. Meer nog, het primair overschot (het saldo van inkomsten min uitgaven exclusief rentelasten) – internationaal beschouwd als een goede graadmeter voor de gezondheid van een begroting – is in diezelfde periode gehalveerd van 7 procent tot 3,5 procent. 'Dat betekent dat

Hadden we maar meer geld opzijgezet tijdens de hoogconjunctuur met een lage rente

we daar in feite structureel 10 miljard euro hebben verloren', zegt ING-econoom Ivan Van de Cloot. Ten tweede hebben we ook gigantisch veel tijd verloren. In de doelstellingen van het oorspronkelijke stabiliteitsprogramma van 2000 wou onze regering al een overschot van 0,3 procent van het bbp in 2002 realiseren, om in 2005 op te lopen tot 0,7 procent. Die normen, die de Belgische regering zichzelf had opgelegd, heeft ze ook stelselmatig versoepeld toen ze vaststelde dat het toch wat moeilijk was.

En kijk, zelfs die fel versoepelde begrotingsnorm (+ 0,3 procent) van vorig jaar bleek te hoog gegrepen. Dat er van 26 april tot 21 december vorig jaar geen regering was met volheid van bevoegdheden is misschien een klein excuus. Tijdens die periode kon er im-

mers geen serieuze begrotingscontrole worden uitgevoerd met besparingen of met beperktere uitgavenverhogingen. Ook blijkt dat minister Van den Bossche wel degelijk een 'verkiezingsbegroting light' heeft opgesteld voor 2007, niet in het minst doordat de minister van Financiën gewoontegetroou zijn fiscale cijfers veel rooskleuriger inschatte dan ze in werkelijkheid waren.

De eenmalige maatregelen, gaande van gebouwenverkoop tot het inlijven van pensioenfondsen of het verkopen van belastingachterstallen, maskeerden ook jarenlang de slechte staat van onze begroting. Die make-upoperaties maskeerden de 'wildgroei' aan de uitgaven. Het is voor de eerste keer dat die eenmalige maatregelen nu niet (of nauwelijks) zijn doorgegaan.

Nog een andere factor maakt dat vooral onze federale staat het zo moeilijk heeft, terwijl bijvoorbeeld het Vlaamse Gewest stilaan zwemt in het geld. De Lambert-akkoorden en financieringswet maken dat er steeds meer geld stroomt naar de gewesten, zonder dat daar extra bevoegdheden en verplichtingen tegenoverstonden. Ook een tweede transfer, die naar de sociale zekerheid, is nefast.

Het erge is dat het vieren van de teugels gebeurd is zonder dat externe omstandigheden ons daartoe gedwongen hebben. De voorbije jaren beleefden we een periode van langdurige sterke economische groei en een langdurige erg lage rente. De vooruitzichten zijn nu minder rooskleurig. Voor dit jaar wordt een groei verwacht die lager ligt dan twee procent en rentedaalings zijn ook verleden tijd.

De federale kas is dus leeg. Helemaal leeg. Met die wetenschap moet Yves Leterme de verzuchtingen voor belastingsverlagingen en hogere uitkeringen, het welvaartsvast maken van pensioenen en het bevorderen van onze koopkracht zien te verzoenen. Hij heeft alvast een supporter die hem ondersteunt.

Er is geen geld, zegt Guy Verhofstadt. Had hij dat acht jaar vroeger gezegd, dan was er nu wél geld. Hadden we toen maar meer geld opzijgezet.

Isabel Albers is redactrice Wetstraat.

Elke dag beantwoordt De Standaard een actuele vraag

ONLINE
www.standaard.be/analyse

WAARDE REDACTIE

Brussel

Roland Duchâtelet heeft grootste plannen voor Brussel, maar wat is zijn plan voor Vlaanderen? Ambitieuus kan dat plan alvast niet zijn, want wat schiet er na het wegsnijden van het Vlaamse kernland nog over?

Dat Brussel-19 financieel en economisch onleefbaar is, stond in de sterren geschreven, maar waarom moet een leefbaar Brussel ten koste gaan van een leefbaar Vlaanderen? Door hun ligging zijn Brussel en Vlaanderen tot elkaar 'veroordeeld'. Het wordt dan ook hoogtijd om de vooroordelen opzij te schuiven en over te gaan tot de fusie van de twee gewesten, waarbij de Franstaligen in ruil een grondwettelijk verankerde Franse Gemeenschap krijgen.

Jan Van Ormelingen (Roosbeek)

Brussel (2)

Brussel moet zich sociologisch kunnen uitbreiden vindt Roland

Duchâtelet. Wat is daarvan het pluspunt? Nog meer eurocraten die geen belastingen betalen of nog meer economische vluchtelingen die op onze bijstand beroep zullen doen? Zijn al die mastodontsteden (met hun getto's) waarnaar hij refereert dan zo'n pluspunt? Ik zou hem willen verwijzen naar enkele hoofdsteden met evenveel of minder inwoners die het zeker niet slecht doen: Ottawa (1.150.000), Dublin (1.045.000), Den Haag (490.000). Brussel zou beter beginnen met de 19 baronieën tot een normale stad te laten samensmelten met één burgemeester.

Hugo Bulckens (Zoersel)

Dardenne

De reactie van Michel Dardenne op de bemerkingen van het Rekenhof is weer zo typerend voor de Franstalige politieke wereld van België: uithalen naar de Vlamingen. Het te pas en vooral ten onpas culpabiliseren en demoni-

seren van de Vlamingen is een constante in het doen en laten van de Franstalige politieke en mediakringen. De systematiek van deze methodiek wijst op een nauwelijks verholen vorm van racisme.

Guido Ghekiere (Brussel)

VRT

In haar bedenkingen bij de restyling van de VRT haalt Hilde Van Den Bulck één inhoudelijk argument aan: 'het onvolprezen humoraanbod van het holst van de nacht' wordt naar prime time verschoven en kan zo dienen als locomotief voor 'het daaropvolgende ernstigere werk'.

Dit is ongetwijfeld een correcte redenering. Maar verder heeft deze mediawatcher het enkel over de vraag of het nieuws nu zal gepresenteerd worden door mannen of vrouwen, en of het decor flatterend zal zijn voor Wim De Vilder.

Geen enkel woord over de samen-

stelling van het journaal, de selectie van de items en hun relevantie. Zo bood het Eén-journaal de voorbije week een feuilleton over een helicoptercrash, tot en met beelden van de begrafenis. Elke dag sterven in Vlaanderen mensen na gruwelijke pijn ten gevolge van een 'slepende' en slopende ziekte.

Het criterium is duidelijk niet het lijden, maar wel het spektakel, wat ook blijkt uit de 'overexposure' van verkeersongevallen: hoe sensationeler hoe meer kans dat een ongeval in het journaal komt.

Staf De Wilde (De Haan)

Geld op

Verhofstadt heeft geen geld voor 'dure maatregelen', althans niet ten voordele van ons, gewone burgers. Hij smijt wel met geld ten voordele van hen die het in feite niet nodig hebben. Denken we maar even aan de 'notionele intrestaftrek', een fiscale maatre-

gel ten voordele van bedrijven en vennootschappen. De financiële sector alleen al zou al meer dan 500 miljoen euro hebben opgeslokt. Ook duwt deze 'dure maatregel' de vennootschapsbelasting onder de 30 procent waardoor de federale regering 1,195 miljard euro minder aan belastinggeld zal ontvangen. En dan nu zeggen dat het 'geld op is'. Dat zal wel.

Georges Houtmeyers (Genk)

NMBS

De aanpassingen van de treindienst vanaf 7 januari blijken voor de treinreiziger Mortsel (en bij uitbreiding alle stations tussen Berchem en Mechelen) een dode mus. Er verandert juist niets. Waar ik 's morgens nu gedwongen word om een trein 26 minuten vroeger te nemen, stel ik 's avonds vast dat het vervoersaanbod sterk verschaald is. Op een moment dat de E19 naar Brussel, en de A12 steeds meer dichtslibben, zouden we mogen